

CAPUT LX.

8. Viam pacis nescierunt, & non est iudicium in gressibus eorum. semitæ eorum incurvatae sunt eis: omnis qui calcat in eis, ignorat pacem.

9. Propter hoc elongatum est iudicium à nobis, & non apprehendet nos iustitia: expectavimus lucem, & ecce tenebræ: splendorem, & in tenebris ambulavimus.

10. Palpavimus sicut cæci parietem, & quasi absque oculis attractavimus: impeginimus meridie quasi in tenebris, in caliginosis quasi mortui.

11. Rugiemus quasi ursi omnes, & quasi columbae meditantes gememus. expectavimus iudicium, & non est: salutem, & elongata est à nobis.

12. Multiplicatae sunt enim iniquitates nostræ coram te, & peccata nostra responderunt nobis. quia scelera nostra nobiscum, & iniquitates nostras cognovimus,

13. peccare & mentiri contra Dominum: & aversi sumus ne iremus post tergum Dei nostri, ut loqueremur calumniam & transgressionem: concepimus, & locuti sumus de corde verba mendacij.

14. Et conversum est retrorsum iudicium, & iustitia longè stetit: quia corruit in platea veritas, & æquitas non potuit ingredi.

15. Et facta est veritas in oblivionem: & qui recessit à malo, prædæ patuit: & vidi Dominus, & malum apparuit in oculis eius, quia non est iudicium.

16. & vidi, quia non est vir: & aporiatus est, quia non est qui occurrat: & salvavit sibi brachium suum, & iustitia eius ipsa confirmavit eum.

* Ephes. 6. 17. * Indutus est iustitia ut lorica, & galea salutis in capite eius: indutus est vestimentis ultiōnis, & opertus est quasi pallio zeli.

18. Sicut ad vindictam quasi ad retributionem indignationis hostibus suis, & vicisitudinem inimicis suis: insulis vicem reddet.

19. Et timebunt qui ab Occidente, nomen Domini: & qui ab ortu solis, gloriam eius: cùm venerit quasi fluvius violentus, quem spiritus Domini cogit:

* Rom. 11. 20. * & venerit Sion redemptor, & eis, qui redeunt ab iniquitate in Iacob, dicit Dominus.

21. Hoc fœdus meum cum eis, dicit Dominus: Spiritus meus, qui est in te, & verba mea, quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore feminis tui, & de ore feminis feminis tui, dicit Dominus, amodò & usque in sempiternum.

* Matthe. 5. 22. Et venient ad te curvi filii eorum, qui

Ecclesia ad exultationem excitatur, quod in ea Domini gloria reluceat, ad quam accessa sunt plurima nationes, & quæ ad eam non venerint peribunt: in qua pax, iustitia & laus Dei invenientur, ablata iniquitate: erique Dominus ei in lucem sempiternam & gloriam.

1. Urge illuminare Ierusalem: quia IN EPIPH. venit lumen tuum, & gloria DOMINI super te orta est.

2. Quia ecce tenebræ operient terram, & caligo populos: super te autem orietur Dominus, & gloria eius in te videbitur.

3. Et ambulabunt Gentes in lumine tuo, & reges in splendore ortus tui.

4. * Leva in circuitu oculos tuos, & * Supr. 49. vide: omnes isti congregati sunt, vene- 18. runt tibi: filii tui de longè venient, & filiae tuæ de latere surgent. *

5. Tunc videbis, & astiles, mirabitur Hierony- & dilatabitur cor tuum quando conversa mus, lac fuerit ad te multitudo maris, fortitudo Gentium venerit tibi:

6. inundatio camelorum operiet te, dro- medarii Madian & Ephra: omnes de Saba venient, aurum & thus deferentes, & laudem Domino annunciantes.

7. Omne pecus Cedar congregabitur tibi, arietes Nabaoth ministrabunt tibi: offerentur super placibili altari meo, & domum maiestatis meæ glorificabo.

8. Qui sunt isti, qui ut nubes volant, & quasi columbae ad fenestræ suas?

9. Me enim insulae expectant, & nave maris in principio ut adducam filios tuos de longè: argentum eorum, & aurum eorum cum eis, nomini Domini Dei tui, & sancto Israël, quia glorificavit te.

10. Et ædificabunt filii peregrinorum muros tuos, & reges eorum ministrabunt tibi: in indignatione enim mea percussi te: & in reconciliatione mea misertus sum tui.

11. * Et aperientur portæ tuae iugiter: * Apoc. 21. die ac nocte non claudentur, ut afferatur ad te fortitudo Gentium, & reges earum adducantur.

12. Gens enim & regnum, quod non servierit tibi, peribit: & Gentes solitudo vastabuntur.

13. Gloria Libani ad te veniet, abies & buxus, & pinus simul ad ornandum locum sanctificationis meæ, & locum pedum meorum glorificabo.

14. Et venient ad te curvi filii eorum, qui

qui humiliaverunt te, & adorabunt vestigia pedum tuorum omnes, qui detrahent tibi, & vocabunt te Civitatem Domini, Sion sancti Israël.

15. Pro eo quod fuisti derelicta, & odio habita, & non erat qui per te transiret, ponam te in superbiam sæculorum, gaudium in generationem & generationem:

16. & fuges lac Gentium, & mammilla regum lactaberis: & scies quia ego Dominus salvans te, & redemptor tuus fortis Iacob.

17. Pro ære afferam aurum, & pro ferro afferam argentum: & pro lignis as, & pro lapidibus ferrum: & ponam visitationem tuam pacem, & præpositos tuos iustitiam.

18. Non audietur ultrà iniquitas in terra tua, vaſtitas & contritio in terminis tuis, & occupabit salus muros tuos, & portas tuas laudatio.

* Apoc. 21. 19. * Non erit tibi amplius sol ad lumen per diem, nec splendor lunæ illuminabit te: sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & Deus tuus in gloriam tuam.

20. Non occidet ultrà sol tuus, & luna tua non minuetur: quia erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & complebuntur dies lucis tui.

21. Populus autem tuus omnes iusti, in perpetuum hereditabunt terram, germen plantationis meæ, opus manus meæ ad glorificandum.

22. Minimus erit in mille, & parvulus in gentem fortissimam: ego Dominus in tempore eius subito faciam istud.

CAPUT LXI.

Christi salvatoris officium, & humani generis reparationem pulchre explicat; prædicatione quoque ministrorum Christi gentes ad fidem convertendas: additur de consolatione credentium & gloria ministrorum: Ecclesia latabunda suam felicitatem mirè sibi gratulatur.

Luc. 4. 18. 1. Spiritus Domini super me, eo quod sunxit Dominus me: ad annunciandum mansuetis misit me, ut medereris contritis corde, & prædicarem captivis indulgentiam, & clavis apertione:

2. Ut prædicarem annum placabilem Dominum, & diem ultiōnis Deo nostro: * ut consolarer omnes lugentes:

* 3. ut ponerem lugubribus Sion: & da-

rem eis coronam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris: & vocabuntur in ea fortis iustitia, plantatio Domini ad glorificandum.

4. * Et ædificabunt deserta à sæculo, & * Sup. 58. ruinas antiquas érigent, & instaurabunt civitates desertas, dissipatas in generationem & generationem.

5. Et stabunt alieni, & pascent pecora vestra: & filii peregrinorum agricolæ & vinitores vestri erunt.

6. Vos autem Sacerdotes Domini vocabimini: Ministri Dei nostri, dicetur vobis: Fortitudinem Gentium comedetis, & in gloria earum superbiets.

7. Pro confusione vestra dupli, & rubore laudabunt partem suam: propter hoc in terra sua duplicita possidebunt, lætitia sempiterna erit eis.

8. Quia ego Dominus diligens iudicium, & odio habens rapinam in holocausto: & dabo opus eorum in veritate, & fœdus perpetuum feriam eis.

9. Et scient in Gentibus semen eorum, & germen eorum in medio populorum: omnes, qui viderint eos, cognoscent illos, quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus.

10. Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quia induit me vestimentis salutis: & indumento iustitiae circumdedit me, quasi sponsum decoratum coronâ, & quasi sponsam ornatum monilibus suis.

11. Sicut enim terra profert germen suum, & sicut hortus semen suum germinat, sic Dominus Deus germinabit iustitiam, & laudem coram universis Gentibus.

CAPUT LXII.

Propheta non cessat propter impios Christum annunciare, prophetans de Christi adventu & conversione Gentium: de felicitate, gloria & exaltatione Ecclesie ex Dei gratuito beneplacito erga ipsam: de prædicatoribus Ecclesie, & evangelio per orbem divulgando.

1. Propter Sion non tacebo, & propter Ierusalem non quiescam, donec egrediatur ut splendor iustus eius, & salvator eius ut lampas accendatur.

2. Et videbunt Gentes iustum tuum, & cuncti reges inclytum tuum: & vocabuntur tibi nomen novum, quod os Domini nominabit.

PPP 3 3. Et

3. Et eris corona gloriae in manu Domini, & diadema regni in manu Dei tui.

4. Non vocaberis ultrà Derelicta: & terra tua non vocabitur amplius Desolata: sed vocaberis Voluntas mea in ea, & terra tua inhabitata. quia complacuit Domino in te: & terra tua inhabitabitur.

5. Habitabit enim iuvenis cum virgine, & habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam, & gaudebit super te Deus tuus.

6. Super muros tuos Ierusalem constitui custodes, tota die, & tota nocte in perpetuum non tacebunt. Qui reminiscimini Domini, ne taceatis,

7. & ne detis silentium ei, donec stabiliat, & donec ponat Ierusalem laudem in terra.

8. Iuravit Dominus in dextera sua, & in brachio fortitudinis suae: Si dederò triticum tuum ultrà cibum inimicis tuis: & si biberint filii alieni vinum tuum, in quo laborasti.

9. Quia qui congregant illud, comedunt, & laudabunt Dominum: & qui comportant illud, bibent in atris sanctis meis.

* Supr. 57. 10. Transite, transite per portas, * præparete viam populo, planum facite iter, eligit lapides, & elevate signum ad populos.

* Zach. 9. 11. * Ecce Dominus auditum fecit in extremis terræ, dicte filiae Sion: Ecce salvator tuus venit: ecce merces eius cum eo, & opus eius coram illo.

Matth. 21. 12. Et vocabunt eos, Populus sanctus, redempti à Domino. Tu autem vocaberis: Quæsta civitas, & non Derelicta.

F. R. 2. MAIORIS HEDDOM. EPIST. 4. * Apoc. 19. 13.

CAPUT LXIII.

Dicit se Dominus sanguine aspersum dum solus viciſſet hostes: Deus multa præſtit Israëlitis beneficia, sed propter iniquitates suas sunt ab eo derelicti: propheta autem miserationum Domini memor, invocat ipſius misericordiam super populum suum, quem à Deo deſertum conqueritur.

1. Q uis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ. Ego, qui loquor iustitiam, & propugnator sum ad salvandum.

2. * Quare ergo rubrum est indumen-

tum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari?

3. Torcular calcavi solus, & de Gentibus non est vir tecum: calcavi eos in furore meo, & conculcavi eos in ira mea: & aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea, & omnia indumenta mea inquinavi.

4. * Dies enim ultionis in corde meo * Supr. 34. annus redemptionis meæ venit. 8.

5. Circumspexi, & non erat auxiliator: quæſivi & non fuit qui adiuaret: & salvavit mihi brachium meum, & indignatio mea ipsa auxiliata est mihi.

6. Et conculcavi populos in furore meo, & inebriavi * eos in indignatione mea, & detraxi in terram virtutem eorum. * Vide Ps. 75. 9. & Supr. 51.

7. Miserationum Domini recordabor, laudem Domini super omnibus, quæ reddidit nobis Dominus, & super multitudinem bonorum domui Israël, quæ largitus est eis secundum indulgentiam suam, & secundum multitudinem misericordiarum suarum.

8. Et dixit: Verūtamen populus meus est, filii non negantes: & factus est eis salvator.

9. In omni tribulatione eorum non est tribulatus, & angelus faciei eius salvavit eos: in dilectione sua, & in indulgentia sua ipse redemit eos, & portavit eos, & elevavit eos cunctis diebus saeculi.

10. Ipsa autem ad iracundiam provocaverunt, & affixerunt spiritum sancti eius;

& conversus est eis in inimicum, & ipse debellavit eos.

11. Et recordatus est dierum saeculi Moysi, & populi sui: * Ubi est qui eduxit eos de mari cum pastoribus gregis sui? * Exod. 14. 29.

12. Qui eduxit ad dexteram Moysem brachio maiestatis suæ, qui scidit aquas ante eos, ut faceret sibi nomen sempiternum:

13. Qui eduxit eos per abyssos, quasi equum in deserto non impingentem.

14. Quasi animal in campo descendens, spiritus Domini ductor eius fuit: sic adduxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae.

15. * Attende de cælo, & vide de habitaculo sancto tuo, & gloria tua: ubi est zelus tuus, & fortitudo tua, multitudo viscerum tuorum, & miserationum tuorum? super me continuerunt se.

16. Tu enim pater noster, & Abraham nef-

nescivit nos, & Israël ignoravit nos: tu Domine pater noster, redemptor noster, à saeculo nomen tuum.

17. Quare errare nos fecisti Domine de viis tuis: indurasti cor nostrum ne timeremus te? convertere propter servos tuos, tribus hereditatis tuæ.

18. Quasi nihil possederunt populum sanctum tuum: hostes nostri conculcaverunt sanctificationem tuam.

19. Facti sumus quasi in principio, cùm non dominareris nostri, neque invocaretur nomen tuum super nos.

CAPUT LXIV.

Petit propheta ut Deus nomen suum & potentiam inimicis nota faciat: facta quoque mentione felicitatis qua Deum expectantibus preparata est, confitetur ac luget populi sui iniquitates, immundicias & exilium, orans pro liberatione.

1. **U**tinam dirumperes cælos, & defenderes: à facie tua montes defluerent.

2. Sicut exustio ignis tabescerent, aquæ arderent igni, ut notum fieret nomen tuum inimicis tuis: à facie tua gentes turbarentur.

3. Cùm feceris mirabilia, non sustinibus: descendisti, & à facie tua montes defluerunt.

4. A saeculo non audierunt, neque auribus percepérunt: * oculus non vidit, Deus absque te, quæ præparasti expectantibus te.

5. Occurristi latenti, & facienti iustitiam: in viis tuis recordabuntur tui: ecce tu iratus es, & peccavimus: in ipsis fumus semper, & salvabimur.

6. Et facti sumus ut immundus omnes nos: & quasi pannus menstruatae universæ iustitiae nostræ: & cecidimus quasi folium universi, & iniquitates nostræ quasi ventus abstulerunt nos.

7. Non est qui invocet nomen tuum: qui consurgat, & teneat te: abscondisti faciem tuam à nobis, & allisisti nos in manu iniquitatis nostræ.

8. Et nunc Domine, pater noster es tu, nos verò lutum: & factor noster tu, & opera manuum tuarum omnes nos.

9. * Ne irascaris Domine satis, & ne ultra memineris iniquitatis nostræ: ecce respice, populus tuus omnes nos.

10. Civitas sancti tui facta est deserta,

Sion deserta facta est, Ierusalem desolata est.

11. Domus sanctificationis nostræ, & gloriae nostræ, ubi laudaverunt te patres nostri, facta est in exustionem ignis, & omnia desiderabilia nostra versa sunt in ruinas.

12. Numquid super his continebis te Domine, tacebis, & affliges nos vehementer?

CAPUT LXV.

Gentium conversio, & Iudeorum propter iniquitates suas & idolatriam abiectionem, servatis tamen paucis reliquiis ex ipsis: comminatio his qui Dei legem abiecerunt, & prospera ac nova omnia servis Dei nuntiantur: de quorum felicitate & Dei erga ipsos benignitate multis agit propheta.

1. **Q** uæsierunt me qui antè non interrogabant, invenerunt qui non quæsierunt me. dixi: Ecce ego, ecce ego ad Gentem, quæ non invocabat nomen meum.

2. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum, qui graditur in via non bona post cogitationes suas.

3. Populus qui ad iracundiam provocat me antè faciem meam semper: qui imolant in hortis, & sacrificant super latentes:

4. qui habitant in sepulchris, & in delubris idolorum dormiunt: qui comedunt carnem suillam, & jus profanum in vasis eorum.

5. Qui dicunt: Recede à me, non appropiques mihi, quia immundus es: isti sumus erunt in furore meo, ignis ardens tota die.

6. Ecce scriptum est coram me: non tacebo, sed reddam & retribuam in sinu eorum.

7. iniquitates vestras, & iniquitates patrum vestrorum simul, dicit Dominus, qui sacrificaverunt super montes, & super colles exprobraverunt mihi, & remetiar opus eorum primum in sinu eorum.

8. Hæc dicit Dominus: Quomodo si inventari granum in botro, & dicatur: Ne disipes illud, quoniam benedictio est: sic faciam propter servos meos, ut non disperdam totum.

9. Et educam de Iacob semen, & de Iuda possidentem montes meos: & hereditabunt eam electi mei, & servi mei habitabunt ibi.

10. Et

